

Skolās skan pēdējais zvans

Pēdējā zvana dienā Preiļu 1. pamatskolā. Foto: M.Rukosjuvs

Gandrīz visās Latvijas skolās vakar bija pēdējā zvana diena. 9. un 12. klašu audzēkņiem mācību gads beidzas.

Preiļu 1. pamatskolā pēdējā zvana dienā abiturientus sveica skolas direktors Aldis Adamovičs un viņu maiņa – pirmklasnieki. Skolu absolvē

četrus devīto klašu skolēni, kopskaitā 93 jaunieši. Pirmajā klasē šogad mācījās 118 bērni, bet jaunajam mācību gadam pagaidām pieteikti tikai 82 skolēni.

Pavisam Preiļu rajona skolās 9. klasi šogad absolvē 623, bet 12. klases – 412 jaunieši. Veselības stāvokļa dēļ no ek-

sāmenu kārtošanas atbrīvoti 29 devītklasnieki un 33 vidusskolas beidzēji. Līvānu pilsētas ģimnāzijā no eksāmeniem atbrīvoti 11 pamatskolas un septiņi vidusskolas beidzēji, Līvānu novada vakara (maiņu) vidusskolā – pieci par pamata un 13 par vidējās izglītības iegūšanu. Preiļu 2. vi-

dusskolā no eksāmeniem atbrīvoti seši, Līvānu 2. vidusskolā – septiņi, Preiļu valsts ģimnāzijā – pieci, pa vienam vai diviem – Vanagu, Pelēču, Jaunsilavu, Dravnieku pamatskolā, trīs – Preiļu rajona vakara (maiņu) vidusskolā.

L.Rancāne

VID Latgales reģionālā iestāde atradīsies Preiļos

16. maijā Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Modernizācijas projekta Vadības izmaiņu koordinācijas komitejas sēdē pieņemts lēmums par VID Latgales reģionālās iestādes paplašināšanu ar centru Preiļos.

«Novadnieks» jau informēja, ka Preiļu novada domes deputāti ārkārtas sēdē pieņēma lēmumu par novada

domes piederušās ēkas Kārsavas ielā 4 (ar bilances vērtību 62 913,75 latu) nodošanu Finanšu ministrijai ar nosacījumu, ka VID Latgales reģiona centrs būs Preiļos. VID Modernizācijas projekta Vadības izmaiņu koordinācijas komitejas sēdē, ko vadīja finanšu ministrs Gundars Bērziņš, nolemts uzsākt VID Kurzemes reģionālās iestādes izveidi un veikt VID Latgales reģionālās iestādes

paplašināšanu.

Kā «Novadnieks» uzzināja no LR Finanšu ministrijas preses sekretāres Baibas Melnaces sagatavotās informācijas, komiteja nolēmusi paplašināt VID Latgales reģionālo iestādi, iekļaujot tajā arī Rēzeknes un Ludzas rajonu. VID Latgales reģionālās iestādes centrs būs Preiļos.

Pēc reģionālo iestāžu izveides turpinās darboties arī VID rajonu nodaļas, tādēļ

uzņēmējiem reģionālo iestāžu izveide neradīs nekādas pārmaiņas vai grūtības ikdienas darba attiecībās ar Valsts ieņēmumu dienestu. Ikdienas nodokļu maksātāju apkalpošanas funkcijas, saskaņā ar VID likumu, turpinās veikt VID rajonu nodaļas, bet VID reģionālās iestādes pamatfunkcijas būs analītiskais darbs un auditu veikšana.

L.Kirillova

Uzvarētāji valsts konkursos un olimpiādēs saņem prēmijas

Vakar rajona padomē tika sveikti skolēni, kas guvuši uzvaras mācību priekšmetu valsts konkursos un olimpiādēs. Skolēni, kā arī viņu pedagogi saņēma naudas prēmijas. Rajona padome šim nolūkam bija piešķirusi 1000 latus. Par pirmo vietu valsts olimpiādē skolēnam bija paredzēti 100, par otro vietu – 70, par trešo – 50, par atzinību – 30 latus liela prēmija. Viņu skolotājiem attiecīgi – 50, 30, 20 un 15 lati.

Par uzvaru valsts konkursā pienācās 50 lati, bet par tālākajām vietām – 35, 25 un 15

lati. Prēmija skolotājiem bija no 20 (par pirmo vietu) līdz 7 latiem (atzinība). Ar 15 līdz 40 latus lielām naudas summām tika apbalvoti novada olimpiāžu uzvarētāji, bet no 7 līdz 20 latiem prēmijas saņēma viņu skolotāji. Pirmo reizi šogad naudas balva bija paredzēta arī skolēnu zinātnisko darbu autoriem un viņu pedagogiem.

Nolikumā par prēmiju piešķiršanu bija noteikts, ka par otra skolēna sekmīgu sagatavošanu olimpiādei skolotājs saņem piemaksu 50 procentu apmērā no pamatprēmijas.

Valsts olimpiādēs godalgotas vietas ieguvuši deviņi rajona skolēni. Otro vietu krievu

valodā kā svešvalodā ieguvis Jeļena Vucāne (Preiļu 2. vidusskola, skolotāja Inna Stepanova) un zimēšanā Guntars Belovs (Preiļu 1. pamatskola, Marianna Abricka). Trešo vietu izcīnījuši trīs skolēni: fizikā Jānis Elsts (Preiļu Valsts ģimnāzija, Eleonora Bleive), krievu valodā kā svešvalodā Inga Vasiljeva (Preiļu 2. vidusskola, Inna Stepanova), biologijā Linda Tārasova (Līvānu pilsētas ģimnāzija, Dzidra Kleina). Ar atzinību novērtēti četrus skolēnus darbi. Tie ir trīs skolēni no Preiļu Valsts ģimnāzijas: vizuālajā mākslā Lāsma Dzene (Marianna Abricka), matemātikā Juta

Martinova (Anna Ļeonova), krievu valodā kā svešvalodā Konstantīns Agafonovs (Lilija Livmane) un mājturībā Līvānu pilsētas ģimnāzijas skolniece Linda Vindule (Maija Kulakova).

Valsts konkursā «Pazīsti savu organismu» par uzvarētāju kļuva Anda Kraukle (Līvānu pilsētas ģimnāzija, Valentīna Smāģina), bet atzinību ieguva Zane Grigale (PVG, Francis Livmanis). «Aiviekstes lakstīgalas» absolūtais laureāts ir Dainis Skutelis (Salas pamatskola, Jāzeps Skutelis).

Par godalgotām vietām novada olimpiādēs apbalvoti seši skolēni un viņu skolotāji. Turpinājums 2. lappusē.

«NOVADNIEKA»

lasītāji, pavasara darbu steigā neaizmirstiet pasūtīt avīzi jūnijam un gada pārējiem mēnešiem!

Līdz 28. maijam to var izdarīt visās pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem.

ZINĀS

Noteikta dalības maksa rajona bērnu un jauniešu centrā nākamajam mācību gadam

Preiļu rajona padome ir noteikusi, ka 2002./2003. mācību gadā Preiļu rajona bērnu un jauniešu centrā dalības maksa interešu izglītības programmās būs 9 lati gadā (skolēniem vecumā no septiņiem līdz 18 gadiem). Būs arī atsevišķas interešu izglītības programmas ar ikmēneša dalības maksu no viena līdz četriem latiem. Bērniem vecumā līdz septiņiem gadiem un jauniešiem vecumā no 18 līdz 25 gadiem dalības maksa būs 3,50 lati mēnesī.

Augustā Preiļu rajona padomes locekļi vēleiz atgriezies pie šī jautājuma, kad Preiļu rajona bērnu un jauniešu centra direktore Aija Caune apstiprināšanai iesniegs ikmēneša dalības maksas apjomus katrai atsevišķai interešu programmai.

Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs dodas kārtējā atvaļinājumā

Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Arvīds Soldāns no 27. maija dosies kārtējā atvaļinājumā, kas viņam būs 30 darba dienas (tajā skaitā sešas dienas papildatvaļinājuma par nenormētu darba laiku). Pamatojoties uz likumu «Par pašvaldībām», rajona padomes priekšsēdētāja pienākumus no 27. maija līdz 1. jūlijam veiks viņa vietnieks, Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns.

Nevalstisko organizāciju atbalsta centrā ievēlēja izpilddirektore

Par Preiļu Nevalstisko organizāciju atbalsta centra (NVO) izpilddirektori ievēlēja Arija Garkalne, līdzšinējā brīvprātīgā centra darbiniece. Šos pienākumus viņa sāks pildīt no 1. jūnija. Preiļu Nevalstisko organizāciju atbalsta centrā notika dalības organizāciju kopsapulce, kur noklausījās centra izpilddirektore Elīta Jermolajeva ziņojumu par sešu mēnešu laikā paveikto darbu, kā arī izskatīja viņas iesniegumu par atbrīvošanu no darba sakarā ar to, ka viņa iecelta par rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāju.

Iespējams sakaru pārtraukums ievērojama daļai Lattelekom abonentu

Naktī no 27. uz 28. maiju laikā no pulksten 00.00 līdz 03.00 notiks plānoti telekomunikāciju tīkla uzlabošanas darbi – optiskā tīkla pārkonfigurācija. Šajā laikā uz vienu stundu tiks pārtraukti tālrunu sakari ievērojama daļai Lattelekom abonentu visā valstī. Uzņēmums Lattelekom plānots darbus veikt laikā, kad tālrunu sakari tiek izmantoti vismazāk.

Telekomunikāciju tīkla uzlabošanas darbu rezultātā radīsies iespējas samazināt tālrunu līniju bojājumu novēršanas laiku un papildus pieslēgt jaunas abonentu līnijas.

Uzņēmums Lattelekom atvainojas saviem klientiem par sagādātām neērtībām. Par sakaru traucējumiem papildu informāciju var iegūt, bez maksas piezvanot Lattelekom Bojājumu pieteikšanas dienestam pa tālruni 114.

UZMANĪBU! IZGRIEZ UN SAGLABĀ!

Cienījamie rajona iedzīvotāji, sakarā ar to, ka PMLP Preiļu rajona nodaļā ir uzstādīta jauna ciparu sistēma, tiek mainīta pieslēgumu sakaru sistēmas telefonu numerācija

Nodaļas vadītājs 1-53-81353

Nodaļas vadītāja vietnieks (datu centrs) 1-53-81354 (tel/fax)

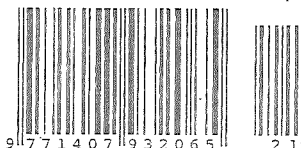
Nodaļas vadītāja vietnieks (pasu daļa) 1-53-81355

Jaunākā eksperte (vīzu un uzturēšanās atļauju jautājumos) 1-53-81356

Jaunākā eksperte (pasu pieņemšana apmaiņai) 1-53-81358

No rajona maksa par sarunām kā par vietējām.

ISSN 1407-9321

9 771407 932065 21

LAUKSAIMNIEKIEM

Publiskoti lauksaimniecības skaitīšanas provizoriskie rezultāti

Lauksaimniecības skaitīšana Latvijā norisinājās pagājušajā gadā no 1. jūnija līdz 5. jūlijam. Tika apsekotas visas tās saimniecības, kuru īpašumā vai lietošanā ir 1 ha un vairāk lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kā arī tās, kuras gada laikā pārdošanai saražojušas lauksaimniecības produkciju 1000 latu vērtībā.

Gandrīz puse saimniecību – mazākas par 10 hektāriem

Pavisam Latvijā reģistrētas vairāk kā 50 tūkstoši zemnieku saimniecības, taču visvairāk – 114 tūkstoši – ir piemājas saimniecību. Vidējais zemnieku saimniecības lielums ir 35 ha, piemājas saimniecības – 12 ha.

Gandrīz puse (48,6 %) ir sīksaimniecības, mazākas par 10 hektāriem. 44% saimniecību lielums ir no 10 līdz 50 ha. 50 līdz 100 ha ir tikai 5,3% saimniecību. Vēl mazāk ir lielsaimniecību, kurās zemes platības ir 100-200 ha robežās – tikai 1,4%. Latvijā ir arī 222 saimniecības, kuru zemes platības pārsniedz 500 ha.

Aprēķināts arī lauku saimniecību vidējais lielums pa rajo-

niem. Vidējais zemnieku saimniecību lielums Jelgavas rajonā ir 33 ha, turpretī Alūksnes rajonā – 15,2 ha. Preiļu rajonā vidējais saimniecības lielums ir 17,9 ha.

Lielākai daļai saimnieku – tikai praktiskā pieredze

Augstākā izglītība Latvijā ir vien 3,7% lauku saimniecību vadītāju, lielākajai daļai saimnieku (74%) ir tikai praktiskā darba pieredze. 14,8% – profesionālā izglītība, bet 7,5 % saimnieku – pamatizglītība lauksaimniecībā. Lielākā daļa saimnieku skaitīšanas anketā atzīmējuši, ka lauksaimniecības produkciju pārdošanai neražo. Šādu atbildi snieguši 67% saimnieku.

2001. gada ražai saimnieki visvairāk audzējuši graudaugus, kā arī lopbarības kultūras. Preiļu rajonā pagājušajā gadā graudaugi bija iesēti 15 732 hektāros (visvairāk Jelgavas rajonā – 64 884 ha, vismazāk Ventpils rajonā – 11 801 ha), bet lopbarības kultūras 26 784 hektāros. Pērņ rajonā auguši 2278 hektāri kartupeļu, 625 hektāri dārzeņu, tehniskās kultūras (lini, cukurbietes, rapsis) 109 hektāros, bet pākšaugi 37 hektāros.

Līderos slaucamo govju skaita ziņā

Slaucamo govju skaits Preiļu rajonā 10 369, kas ir viens no labākajiem rādītājiem valstī. Salīdzinājumam, piemēram, Jelgavas rajonā ir tikai 6575 govīs, Alūksnes rajonā 5033 govīs, bet Ventpils rajonā gandrīz trīsreiz mazāk nekā mums – 3573.

Aptuveni 57% saimniecību Latvijā iztiek bez govīm, 21% saimniecību tur vienu govī, bet divas līdz piecas govīs ir 18% saimniecību. No sešām līdz desmit govīm tur 2860 saimniecībās, no vienpadsmit līdz divdesmit govīm – 896 saimniecībās. Pavisam maz ir to saimniecību, kurās tur no divdesmit līdz simts govīm – tādu Latvijā ir 402, bet vairāk par 100 govīm ir tikai 98 saimniecībās.

Cūkkopībā līderi ir Jēkabpils rajons, kur ir 38, 6 tūkstoši cūku, Preiļu rajonā – 11,5 tūkstoši, taču tas nav sliktākais rādītājs, jo, piemēram, Alūksnes rajonā tikai 3508 cūkas. Aitkopība vislabāk attīstīta Krāslavas rajonā, kur ir vairāk kā 4 tūkstoši šo mājdzīvnieku, Preiļu rajonā uz pusi mazāk.

Dravniecība valstī attīstās samērā vienmērīgi, katrā rajonā ir vidēji no pusotra līdz trim tūkstošiem dravu. Tomēr visveiksmī-

gāk medus un citu bišu produktu ieguve attīstās Madonas rajonā, kur ir 3248 dravas, Preiļu rajonā – 1813 dravas.

Tehniskais nodrošinājums

Statistikas dati liecina, ka no lauksaimniecības tehnikas visizplatītākie Latvijas zemnieku-saimniecībās ir riteņtraktori – gandrīz 48 tūkstoši vienību. Daudziem īpašumā ir arī kultivatori, traktorvilkmes arklī, traktoru piekabes un pļaujmašīnas. Preiļu rajona saimniecībās reģistrēti 2249 riteņtraktori, 1531 traktorvilkmes arklis, 1498 kultivatori, 1272 traktora piekabes, 1257 pļaujmašīnas, 700 grābekļi vālotāji, 555 kartupeļu racēji, 398 cieta organisko mēsļu kļiedētāji, 359 kravas automobiļi, 341 šķīvju un nažu ecēšas, 324 sējmašīnas, 318 graudu kombaini, 282 minerālmēsļu kļiedētāji, 266 kāpurķēžu traktori, 219 kartupeļu stādāmās mašīnas, 149 slaukšanas iekārtas, 144 graudu šķirojamās un tīrāmās mašīnas, 143 piena dzesētāji, 47 pļāvēji smalcinātāji, 11 kartupeļu novākšanas kombaini. Rajonā ir arī 4 dēstu stādāmās mašīnas un 4 kartupeļu šķirotāji. Lauksaimnieciskās specifikas dēļ mūsu zemniekiem nav neviena cukur-

biešu novākšanas kombaina (visvairāk to ir Jelgavas rajonā – 103).

Iztikšanu laukos nodrošina mežs

Lauku iedzīvotāju zemo iztikas līmeni raksturo arī skaitļi par ienākumu gūšanas veidiem. To saimniecību skaits, kuras ienākumus gūst tikai no lauksaimniecības, nav liels – 23% no kopējā saimniecību skaita. Kādus papildus ienākumus sev nodrošinājuši lauku ļaudis? Neliela daļa saimniecību (0,1-0,6% no kopējā skaita) izvēlējušās zvejniecību, ziņ un vēžu audzēšanu, lauksaimniecības produktu pārstrādi un mā amatniecību, kā arī lauku tūrisma un kokapstrādi. Daļa zemnieku piepeļnās līgumdarbos, izmantojot saimniecības tehniku un iekārtas. Salīdzinoši lielāks skaits saimniecību (4,4%) iztikas nodrošināšanai nodarbojas ar mežizstrādi, bet 4,8% saimnieku atbildējuši, ka papildus ienākumus gūst citās nozarēs. Statistikas skaitļi rāda, ka vairāk kā puse lauku iedzīvotāju negūst ienākumus nedz no lauksaimniecības produkcijas pārdošanas, nedz kādā citā algotā darbā. Liels skaits saimniecību Latvijā nevar rēķināties ar regulāriem ienākumiem un nodrošinātu iztiku.

Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu audzētājiem – papildinājums subsīdiu nolikumā

Tiem, kuri pērņ graudaugus, pākšaugus un eļļas augus neaudzēja un līdz ar to savā reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē ziņas par iegūto ražu nemaz nevarēja iesniegt, ir būtiski uzziņāt, ka zemkopības ministrs Atis Slakteris nule ieviesis papildinājumu subsīdiu Augkopības attīstības nolikuma sadaļai «Tiešie maksājumi par sējplatību», informē Zemkopības ministrija.

Ja minētās kultūras esat uzsa-

kuši audzēt 2002. gada ražai, jums līdz 1. jūnijam reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē jāiesniedz parastajā kārtībā noteiktie dokumenti, kā arī šādu saturu apstiprinoša deklarācija – pieteikums: «Apliecinu, ka noteiktajā kārtībā reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē līdz 2001. gada 1. oktobrim neiesniedzu deklarāciju par iegūto ražu sakarā ar to, ka graudaugus, pākšaugus un eļļas augus 2001. gada ražai neaudzēju.

Apliecinu, ka sniegtā informācija ir pilnīga un patiesa, un varu dokumentāli to apliecināt ar saim-

niecības grāmatvedības uzskaites datiem, darījumu un maksājumu apliecinājumiem, bankas kontu izrakstiem vai citiem kontrolējošo institūciju pieprasītajiem dokumentiem. Apziņos, ka nepatiesi sniegtas informācijas gadījumā zaudēšu tiesības saņemt jebkāda veida subsīdijas vismaz trīs gadus un saņemtais subsīdijas būs jāatmaksā trīs mēnešu laikā Lauku atbalsta dienestam.»

Deklarācijas pieteikuma teksts ir pieejams pie atbildīgajiem reģionālās lauksaimniecības pārvaldes darbiniekiem.

Konsultanti no visas Latvijas sabrauc Preiļos

Aizvadītajā nedēļā Preiļu rajonu apmeklēja lauksaimniecības konsultanti no visiem Latvijas rajoniem.

Semināru rikoja Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju centrs Ozolniekos un tā tēma bija «Dažādu zālāju salīdzināšana un zālāju audzēšanas tehnoloģijas.» Par semināra veiksmīgu norisi Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojs pateicas zemnieku saimniecību «Ceriņi», «Smilgas», «Jāņu mājas» un «Salenieki» īpašniekiem.

Konsultanti no Aizkraukles, Alūksnes, Balviem, Bauskas, Cēsīm, Daugavpils, Jēkabpils, Jelgavas, Kuldīgas, Limbažiem, Ludzas, Madonas, Ogres, Rēzeknes, Saldus un Valmieras vispirms viesojās z/s «Ceriņi» pie Neicenieku ģimenes, kas atjaunojusi un saglabājusi 15 Latvijas zālāju šķirnes. Savukārt z/s «Smilgas», kur strādā pēc bioloģiskām metodēm, konsultanti vērtēja Holandes ganību zālāju, vairāku zālāju veidu salīdzināšanu veica z/s «Jāņu mājas». Vērtēts tika zāles augums, svars, ražība, nezāļainība un botāniskais sastāvs, kā arī plūcienu skaits, kas norāda, vai dienā uzņemtais zāles daudzums govij ir pietiekams. Vidēji govīs vienā minūtē veic 40-70 plūcienu, un vienā plūcienu tā uzņem tikai 0,5-3 gramus zāles. Ja zālājs ir nekvali-

tatīvs, rets, vajadzīgo barības daudzumu dzīvnieks nesāņem. Konsultanti pārliecinājās, ka, arī strādājot ar bioloģiskām metodēm, ir iespējams iegūt kvalitatīvu ganību zālāju, ja vien, sējot ganības, ir izvēlēts pareizs maisījums, kurā ir 6-7 komponenti.

Labu ganību izveidošanai svarīgi ir sagatavot sēklu gultni, kas nozīmē aršanu, ecēšanu un obligāti arī pievelšanu. Bieži vien cēlonis sliktām ganībām ir nepareizs sēšanas dziļums. Pirms zāles sēšanas lauks jānorullē ar smagajiem ruļļiem, nevajadzētu sēt dziļāk par 1-2 cm. Ja sēšanas dziļums būs lielāks par 3 cm, mazās sēklas (āboliņš) nesadīgs. Zāles izsēšanas norma ir 30 kg/ha, ko izsēj divos piegājienos – katrā 15 kg, ievērojot sēšanu divos virzienos.

Konsultanti atgādina, ka maijā svarīgākais darbs ir skābarības gatavošana. Šim nolūkam zāli pļauj, kad tā 30-50% uzsāk ziedēt. Zāli pļauj no rīta un ļauj tai apžūt vismaz līdz nākošai dienai (30% sausas). Sienam zāli pļauj, kad lielākā daļa zāles ir ziedos, bet vēl nav izveidojušās sēklas. Jūnijā svarīgi neaizmirst par lopu-attārpošanu. Lopi jāaizsargā pret gremošanas sistēmas parazītiem. Jūnijā jāpievērš uzmanība arī ganību mēslošanai un to uzturēšanai labā kvalitātē.

Lappusi sagatavoja G.Kraukle

Jūnijā bieži līs, būs pērķona negaisi

Lai gan maija beigās un jūnijā laiks solās būt silts, lietus mums varētu traucēt izbaudīt visus vasaras priekus. Maijā speciālisti peldēties neiesaka un uzsver, ka arī sauļoties vajag ar mēru. Peldēm optimālā ūdens temperatūra ir no 18 līdz 20 grādiem. Ārsti iesaka peldsezonu sākt pēc Jāņiem, bet saulē pavadīt ne vairāk par 15 minūtēm, sauļošanās ilgumu pakāpeniski pagarinot.

Jūnijā Hidrometereoloģijas pārvalde prognozē siltu, bet lietainu laiku. Būs straujas temperatūras svārstības – dienā līdz 30 grādiem, naktī tikai no 9 līdz 14 grādiem. Mēneša pirmajā dekādē vidējā dienas temperatūra būs 17 līdz 22 grādi, otrajā dekādē – no 20 līdz 29 grādi, bet trešajā – no 25 līdz 30 grādiem. Savukārt mēneša beigās temperatūra pazemināsies līdz

15-20 grādiem.

Jūnijā bieži līs, būs pērķona negaisi. Arī pagājušajā gadā Ligo dienā tika sasniegts rekords nokrišņu ziņā. Laika untumi ietekmējuši arī augu pasauli. Vispārējās klimata sasilsšanas ietekmē, pretēji nekā pirms vairākiem gadiem, kad pavasaris iestājās pakāpeniski, šogad nedēļas laikā krūmi un koki ziedējuši vienlaikus.

PAŠVALDĪBĀS

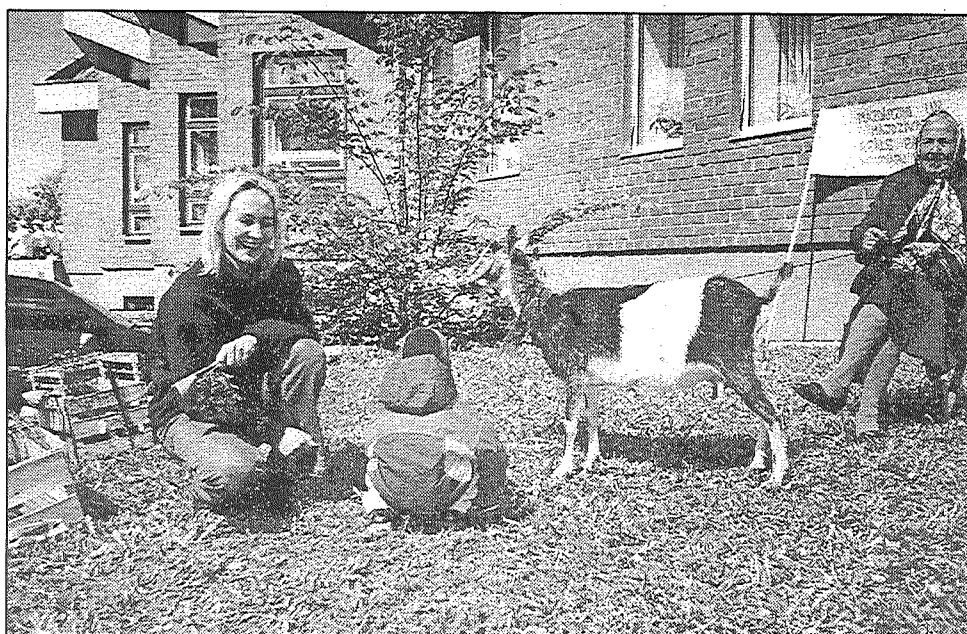
Nevalstisko organizāciju diena Līvānos

Lai iepazīstinātu iedzīvotājus ar nevalstisko organizāciju (NVO) darbību, 18. maijā Līvānos tika rīkota NVO diena. Tās laikā katra sabiedriskā organizācija ne tikai stāstīja par sevi pašu veidotajos informatīvajos stendos, bet arī iesaistīja garāmgājējus dažādās atraktīvās izdarībās.

Pasākuma organizētāji, fonds «Baltā māja» pasākumā bija aicinājuši piedalīties vien pašmāju aktīvākās sabiedriskās kopas, bet arī ciņņus no Preiļu NVO atbalsta centra, Gulbenes pensionāru apvienības, Daugavpils organizācijām, Saukas sabiedriskā centra, Sēlijas NVO atbalsta centra un Jersikas bērnu un jauniešu centra.

Daudzu pilsētnieku uzmanību piesaistīja kaza, kas ganījās zālītē līdzās pilsētas centra laukumam. Turpat redzams transparents ar uzrakstu «Mazdārziņi un mājdzīvnieki – reāls pamats pensionāru izdzīvošanai». Šādu savdabīgu stendu bija izveidojuši Līvānu pensionāru apvienības dalībnieki. Kaziņas Grietas saimniece ir pensionāre Anna Leitāne, kuras divas kazas (otrai vārds ir Maša) tiešām ir reāls pamats izdzīvošanai, kad par nelielajiem izdevumiem jāpalīdz izdzīvot arī četriem mazbērniem. Dienā no kaziņām varot iegūt ap trim litriem piena, un tas esot ne vien garšīgs, bet arī ļoti veselīgs. Pilsētā ganību vietu ir maz, tādēļ zāli kaziņām nākas meklēt arī attālāk. Grieta pilsētas centrā svētku laikā jutās ļoti labi – viņa nemītīgi bija gan bērnu, gan pieaugušo uzmanības centrā. Dažs kaziņu pacienāja ar maizes garoziņu, bet mazie pilsētnieki nebaidījās, Grieta pat samīļot.

Savi stendi bija arī citām sabiedriskajām organizācijām. Bērnu un jauniešu centrs «Paspārne» ar aktivitātēm iepazīstināja video versijā, un daudziem tas bija pirmais priekšstats par šāda centra esamību pilsētā, atklāja viena no «Paspārnes» darbiniecēm Ieva Garjāne. Viņaprāt, NVO diena ir vērtīgs pasākums, jo nereti cilvē-

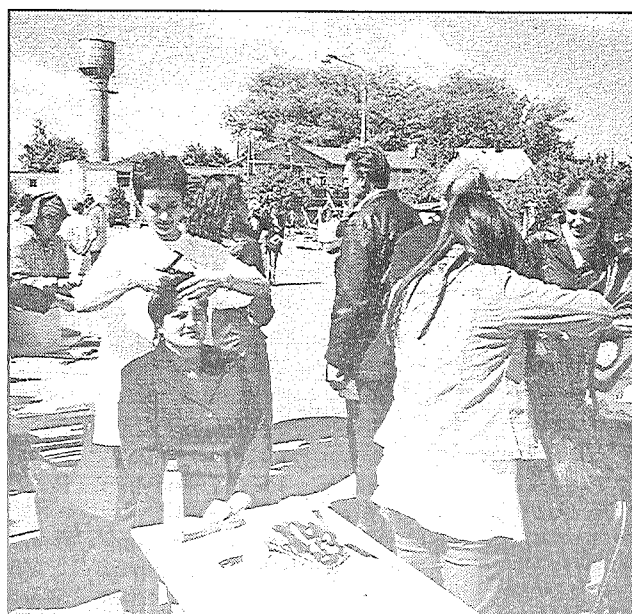
● Annas Leitānes kaziņa Grieta Nevalstisko organizāciju dienā Līvānos izpelnījās nedalītu mazu un lielu apmeklētāju uzmanību. Tā Līvānu pensionāru apvienība centās pievērst sabiedrības uzmanību veco ļaužu problēmām.

kiem nav informācijas par to, ko dara sabiedriskajos centros. Informētāki parasti ir tie, kuri paši kaut kur iesaistījušies, bet vairums pat nezina, kas pilsētā notiek.

Skaistumkopšanas salona «Sanita» vadītāja Sanita Buņatjana jau piecus gadus paralēli darbojas arī «Baltajā mājā», kur friziermākslas pamatus ierāda ikvienam interesentam. Gada laikā šāda veida kursus apmeklē līdz pat 20 cilvēki, stāsta S. Buņatjana. NVO dienās viņa kopā ar savām audzēknēm piedāvāja līvāniešiem turpat centra laukumā piedzīvot pārvērtības – iegūt svētku frizūru. Kā pārliecinājās «Novadnieks», šī iespēja tika izmantota, un interesentu netrūka.

Līvānu invalīdu atbalsta grupa «Līdzās» kā vienmēr bija sportiskā formā: pilsētniekiem tika piedāvāta iespēja uzspēlēt galda hokeju, diemžēl stiprā vēja dēļ nebija iespējams noorganizēt dambretes turnīru. Lielu piekrišanu guva zelta zivtiņas «makšķeršana» – atrakcija, kur veiksmīgākie saņēma arī balvas.

NVO dienu dalībnieki centra laukumā bija izveidojuši arī improvizētu skatuvi, kur organizācijas pēc savas izvēles varēja iepazīstināt ar sevi gan dziesmās, gan dejās, gan sporta paraugdemonstrējumos. Pilsētnieki varēja nobaudīt arī veselīgus ēdienus,

● Nevalstiskās organizācijas sevi prezentēja visdažādākajos veidos. «Baltās mājas» frizieru klubīnš, kuru vada Sanita Buņatjana, piedāvāja turpat pilsētas laukumā iegūt svētku frizūru. Šo iespēju izmantoja Natālija Piļušina, un ar frizieres Kristīnes Kijevas paveikto bija apmierināta. Foto: G. Kraukle

ko bija sarūpējis klubīnš «Mūsdienīga virtuve», bet Rožupes pagasta sieviešu klubs aicināja degustēt dažādas sviesta šķirnes un nobaudīt bērzu sulu. Pilsētnieki varēja vērot, kā turpat līdzās stendam pēc sentēvu metodēm tapa īsts lauku sviests.

Sabiedriskajām organizācijām visā Eiropā ir nozīmīga loma, ar tām rēķinās, tās uzklauša. Latvijā NVO biežāk ir kā donhikoti, kas cīnās ar vējdzirnāvām, jo daudzās jo-

mās joprojām pietrūkst atbalsta no valsts. Sabiedriskās organizācijas nevar nevienam iedot nedz naudu, nedz maiņas rīku, taču var mudināt cilvēku uz aktīvu rīcību. Pasākums vēlreiz apliecināja, ka viena no veiksmīgāk attīstītajām jomām Līvānu novadā ir nevalstisko organizāciju darbība, kas apvieno visplašāko ļaužu loku ar daudzveidīgām interesēm.

G. Kraukle

Līvānu novada pagastos būvēs atdzelošanas stacijas

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Vides aizsardzības fonda padome nolēmusi piešķirt līdzekļus 25 000 latu apmērā Līvānu pašvaldības iesniegtā projekta «Līvānu novada

ciematu ūdensapgādes rekonstrukcija», kas paredz atdzelošanas iekārtu izbūvi Rožupes un Turku pagastā. Abos novada pagastos dzesamā ūdens kvalitāte ir nepietiekama, jo dzelzs saturs tajā

vairākkārt pārsniedz pieļaujamo normu. Centralizēta dzeramā ūdens piegāde ir abās pagastu pamatskolās un pirmsskolas izglītības grupās, to lieto arī pagastu centrā dzīvojošie iedzīvotāji. Ūdens-

apgādes jautājums jau vairākus gadus bija viena no nopietnākajām problēmām Līvānu novadā.

G. Kraukle

Preiļu novadā

■ ATĻAUJ RŪPNIECISKO ZVEJU. Preiļu novada dome izskatīja kāda Pelēču pagasta iedzīvotāja iesniegumu un, pamatojoties uz «Zvejniecības likumu» un MK noteikumiem par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību, nolēma slēgt līgumu par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu Preiļu novada Aizkalnes pagasta centra teritorijā esošā Pelēču ezera daļā.

■ DZĒSĪS NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA NODOKĻA PARĀDU. Nolemts dzēst 2002. gada nekustamā īpašuma nodokļa parādus 12 nekustamajiem īpašumiem Aizkalnes pagasta centra teritorijā. Šāds lēmums pieņemts sakarā ar to, ka īpašnieki miruši un viņiem piederošā zeme ieskaitāma brīvvalsts zemju platībās. Pavisam tiks dzēsti nekustamā īpašuma un zemes nodoklis 203,05 latu apmērā.

■ PIEDZĪS PARĀDUS BEZSTRĪDUS KĀRTĪBĀ. Saskaņā ar likumu «Par nekustamā īpašuma nodokli» un likumu «Par nodokļiem un nodevām» par termiņā nenomaksāto zemes nodokli un nekustamā īpašuma nodokli pieņemts lēmums piedzīt naudu bezstrīdus kārtībā, piedziņu vērsot uz parādnieku naudas līdzekļiem un tiem piederošo kustamo un nekustamo mantu novada Preiļu pagasta centrā. Šis lēmums attiecas uz 49 personām. Ar tiesu izpildītāju palīdzību novada dome cer saņemt vairāk nekā 5000 latus.

Pelēču pagastā

■ GORNIJAŠU KAPELĀ ATGRIEŽAS GRAFIKAS ZĪMĒJUMI. Šajās dienās Pelēču pagasta Gornijašu kapelā pēc restaurācijas tiek atgriezti 30 grafikas zīmējumi. Restaurācija tika uzsākta pagājušā gada rudenī, to veica Latvijas vēstures muzeja restauratore Simona Medniece. Darbs veikts par Kultūrkapitāla fonda, kā arī sabiedriskās organizācijas «Fonds Gornijaši» līdzekļiem.

Pēc kapusvētkiem, kuri šajā kapsētā paredzēti 8. jūnijā, tiks demontēts un restaurācijai Rīgā nogādāts kapelas altāris.

Silajāņu pagastā

■ PIEŠKIR NAUDU UN ATMAKSĀ IZDEVUMUS. Pagasta padomes deputāti nolēmuši piešķirt līdzekļus dāvanu un ziedu iegādei, lai apsviektu pašvaldības teritorijā pierakstītos jauniešus, kuri šopavasr beidz pamatskolu un vidējās mācību iestādes. Pavisam pagastā šogad ir 15 skolu absolventi.

Pašvaldības deputāti atbalstījuši divus iesniegumus, kuros pagasta iedzīvotāji lūdz daļēji segt viņiem slimnīcā veikto operāciju izdevumus. Ņemot vērā nelielos finansiālos resursus, silajānieši var saņemt tikai 10 procentus no iztērētās naudas.

10 gadījumos pagasta padome sēgusi ārstēšanās izdevumus slimnīcā. Jau iepriekš bija nolēmts, ka katras pašvaldības iedzīvotājs var šādā veidā saņemt 10 latus gadā.

■ PAGASTĀ BŪS VIENS VĒLĒŠANU IECIRKNIS. Pagasta padomes sēdē noteikts, ka pašvaldības teritorijā, tāpat kā iepriekš, būs tikai viens vēlēšanu iecirknis. Rudenī gaidāmajās Saeimas vēlēšanās balsot varēs iecirknī, kas atradīsies pagasta padomes ēkas pirmajā stāvā.

■ ATBALSTA DONORUS. Pagasta padomes deputāti atbalstījuši asins donoru kustību, piešķirot šim nolūkam 34 latus. Kā atzina pagasta padomes priekšsēdētāja Marija Trifanova, pēdējo gadu laikā asins donoru skaits Silajānos esot ievērojami sarucis, asinis regulāri nododot tikai pāris cilvēki.

■ APSTIPRINĀTS APBŪVES ZONĒJUMS. Pašvaldības iedzīvotāji iepazīnušies ar pagasta lauku apbūves zemes zonējuma projektu. Kā informēja M. Trifanova, pretenziju nav bijis, tāpēc deputāti savā kārtējā sēdē šo zonējumu apstiprinājuši. Pagastā noteikta tikai viena zona. Zeme Silajānos novērtēta 90 līdz 100 latu par hektāru.

■ ATĻAUJ TIRGOTIES. Vairāki uzņēmumi saņēmuši pagasta padomes atļauju pašvaldības teritorijā veikt izbraukuma tirdzniecību. Ar pārtikas, nepārtikas un dažādām pirmās nepieciešamības precēm varēs tirgoties SIA «Arka». Kā arī «Daugavpils dzirnavnieks», kas pagastā ierodas reizi mēnesī un piedāvā zemniekiem miltus un kombinēto spēkbarību.

6. Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs

Lirisks ievads. Bērnība

Agrās bērnības atmiņās glabājas ainas, kad pa dan-gainajiem Latgales ceļiem vēl reizumis braukāja zirga pajūgi ar savādiem braucējiem. Te kāda čigānu ģimene, pilni rati piesēduši lieliem un pavisam maziem melnīgnījiem ļaudīm, kuri skalā barā nāca ik mājā, žēlojās par grūto likteni un izsalkušajiem bērniem, prasīja maizi, pienu vai ko citu ēdamu. Te – kāds metāla izstrādājumu pārdevējs, kas piedāvāja čuguna katliņus, pannas un citādas lauku saimniecībā nepieciešamas lietas. Man, mazam un pie svešinieku sabiedrības nepieradušam bērnam, no tālumniekiem metās bailes, tāpēc tādās reizēs labprātāk uzturējos tumšākajā virtuves kaktā vai aiz aizkara uz lielā un siltā plīts mūrīša.

Pavisam cita lieta bija, kad vasarā vai jau uz rudens pusi pagalmā piestāja podnieka vezums. Vecāmma teica, ka tas svešais vīrs esot no Silajāņiem. Man likās, tik skaists un dzidri skanīgs nosaukums – tai noteikti jābūt kādai

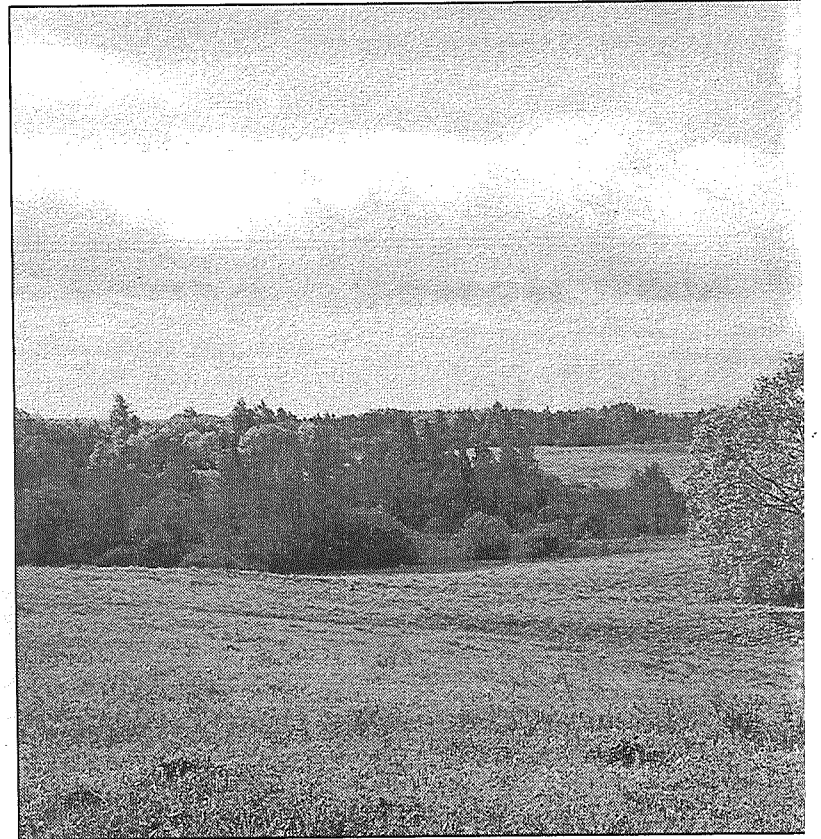
teiksmainai un pasakainai vietai, ja reiz tur dzīvo ļaudis, kas prot uzburt brīnumainus traukus. Jā, tā svešā vīra vezumā bija ko redzēt! Saulē spīdīgus sānus mirdzinaja ziedu vāzes, alus krūzes, blāvāki atmirdzēja piena podi, visādas cibīņas ar vāciņiem, kam apaļš bumbulis ērtākai saņemšanai virsū, un dažādas citas lietas, kuru nosaukumu un pielietojumu nemaz nezināju.

Kamēr vecāmma runājās ar atbraucēju un pārcilāja traukus, ko varētu nopirkt, es nenolaidu acis no sīklietiņām, kas tuvas bērnam dvēselei. Svilpauņieki māla pilišu un ragainu velniņu paskatā – ai, kā gribējās tādu iegūt savā īpašumā. Likās, varētu pūst tajā nepārtraukti un izvilināt visbrīnišķīgākās skaņas. Manas vēlēšanās tika uzklaušītas un svilpauņieks bija rokā. Tagad vairs neatceros, kāds īsti tas izskatījās un kur galu galā palika, varbūt nokrita un saplīsa, varbūt vienkārši pazuda. Taču no tiem laikiem lauku mājās saglabājusies maza maztiņa

māla vāzīte. Saulaini dzeltenā krāsā ar viļņotu maliņu, kurai pāri notecējuši tumšbrūnas glazūras lāsuniņi, bet uz apaļajiem sāniem vienkāršs raksts. Ieslīpa svītriņa, punktiņš, svītriņa, punktiņš...

Pagājuši gadi un gadu desmiti. Vecāmma sen viņšaulē. Paurinieku vezumi Latgales ceļos arī kļuvuši par tālām atmiņām – gluži kā bildīte no vēstures grāmatas lapām. Koki un bērni izauguši. Bet mieru neliek viens jautājums, kur ir tā skaistā un teiksmainā Silajāņu zeme? Kur tie meistari, kas mācēja mālus pārvērst saulē mirdzošā brīnumā? Droši vien tā arī nebūtu radusi atbildi uz šo jautājumu, ja ne Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore **Tekla Bekeša** piedāvājums doties muzejniekiem līdzīvi viņu rīkotajā akcijā «**Silajāņu meklējumos**» un izstaigāt vietas, kur kādreiz dzīvoja talantīgā un lepnā Silajāņu podnieku cilts.

Lidija Kirillova

● Pāri Silajāņu pakalniem skan dzeguzes balss, atbalsojas sirdis! Ceplja izņemtai māla krūzei. Dzeguze tagad ir vienīgā slaveno podu

Kapi un skola – tepat līdzās

● Polikarpa Vilcāna atdusas vieta Antonišķu kapos. Liekas, vēl griežas virpa, vēl dzīvo māls...

Kādreizējais Rēzeknes apriņķis, Silajāņu pagasts. Gadu un notikumu gaitā mainītas robežas. Tagad Rušonas pagasts. Kad no Gailišu ceļa nogriežamies pa kreisi, pirmā pietura ir Antonišķu kapsēta. Nelielas, koku ieskautas mūža mājas, kur atdusas no dzīves un smagajiem darbiem piekusšie tuvākās apkārtnes ļaudis. Uz pieminekļiem lasāmi pazīstami uzvārdi vien – Aloizs Babris (1891 – 1964), Jūlija (1921 – 1994) un Antons (1912 – 1993) Ušpeļi, Polikarps Vilcāns (1894 – 1969) un citi. To, ka šie cilvēki kādreiz bijuši saistīti ar keramikā, liecina pat viņu kapu kopīgas. Polikarpam Vilcānam piemīnīgs akmeņi uzstādījuši Mākslinieku Savienība, melnajā granīta plāksnē metāla kalts atstājis vieglas pēdas. Attēlā redzamā māla krūze uz virpas liecina, ka te atdusas Nopelniem bagātais mākslas darbinieks: Jūlijas un Antona Ušpeļu kapa kopīgas rotā māla krūzes, kurās iemērkti svaigi ziedi. Protams, šie trauki ir citu prasmīgu roku un droši vien no svešā

pusē raktiem māliem darināti. Māls tiecas pie saviem kādreizējiem meistariem, lai gan viņi nekad vairs nepaņēms rokās miksto pikuci un nemīs ar kāju apaļo podnieka virpu. Varbūt vienīgi no kādas mākoņa maliņas palūkosies, kā saule met kapsētas koku ēnas un šo trauku spīdīgajiem sāniem.

Turpat netālu atrodas kādreizējā Antonišķu skola. Tikai milzīgie koki un pa to saknēm iebrauktais izdangātais ceļš varbūt atceras senos gājējus, kas pagājušā gadsimta divdesmitajos, trīsdesmitajos un četrdesmitajos gados te nāca pēc zinībām. Mazie, baskājainie nabadzīgo Silajāņu zemnieku bērni, kas, neskatoties uz savu vecāku lielo trūkumu, tik ļoti centās pēc gara gaismas un zinībām.

Antonišķu skolā sen vairs neskān bērnu balsis. Rodas pamestības sajūta, lai gan pagalmā ap mums, asti luncinādams, ar saimnieka pašapziņu staigā suns. Ceļa malā kāds vīrs no piena galda noceļ tukšas piena kannas. Tā arī vienīgā liecība, ka Antonišķos vēl mīt dzīvība.

Pa ceļam uz Leiņukolnu

«Silajāņos māla ir gana. Re, Šembeļi, Eisaki, Dūbes, Babri, Leiņukols – sādžas, kur gandrīz katrā otrajā sētā griežas podnieku ripas, katrā ceturtajā pakalnā debesīs pievirpuļojoja no trauku apdedzināšanas ceplja.

Lai arī agrāk pa šo Preiļu un Rēzeknes rajona robežjoslu ceļi bija izdangāti, tomēr, ja pa tiem gāja, varēja nokļūt līdz Paulānam, Vilcānam, Ušpeļiem, Čerņavskim.» Gatavojot publikāciju, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājumos atradu šos Antona Kūkoja teiktos vārdus. Teikts cerīgi, bet patiesībā mēs, akcijas dalībnieki, Silajāņu meklējumos automašīnas jau bijām atstājuši plavas malā, jo ceļš uz Leiņukolnu izbeidzās pamatīgas lāmas priekšā. Tālāk tikt bija iespējams vienīgi kājām. Taciņas vienā pusē alkšņiem un kārkliem aizaudzis dumbrājs, otrā – zaļi saziedējis milzīgs dīķis. Tā vienīgās saimnieces vārdes laida vaļā tik skaļu dziedājumu, ka aussis krita ciet.

Keramika Jāzepa Caica vadīti,

dodamies uz Jurīšiem – vietu, kur mazā pirtiņā (tā vienlaikus bijusi arī dzīvojamā māja) dzimis mūsu rajona lepnums un Latgales keramikas divdesmitā gadsimta pirmā lieluma zvaigzne – Polikarps Čerņavskis. Mākslinieks Jāzeps Pigoznis par viņu teicis – laucinieka gudrības, izcila godīguma un neaptraipītas sirdsapziņas tūrradnis.

Polikarpa Čerņavska tēvam Jānim Jurīšos piederēja tikai nepilni pieci hektāri zemes. Pat pirtiņa tika nopirkta par Zemes bankā aizņemtu naudu. Līdz ar to jau no agras bērnības Polikarps un viņa brālis Viktors bija spiesti smagi strādāt. Ganu gaitās viņš nonāca keramiķu Rivču ģimenē, tur viņš pirmo reizi ieraudzīja podnieka virpu. Pusaudža gados Polikarps Čerņavskis piepelnījās pie apkārtnes podniekiem, mīcīdams mālus.

Septiņpadsmit gadu vecumā Polikarps pats ķērās pie savas virpas gatavošanas. Metāla asi virpai izkala kalējs par mātes slepus iedoto naudu, jo tēvs negribēja,

lai dēls kļūst par podnieku. Virpu puisis novietoja pirtiņā, kur ģimene dzīvoja. Lai apgūtu amata prasmis, viņš devās mācīties pie atzītā keramiķa, sava krusttēva Polikarpa Vilcāna. Viņiem bija katram sava virpa. Savi māli, savas glazūras, savi darbi. Vilcāns bija tas, kas topošajam māksliniekam iepotēja darba mīlestību un neatlaidību, deva idejas attīstīt talantu.

1942. gadā Polikarps Čerņavskis izdedzināja savu otro cepli un ar darbiem piedalījās izstādē Rēzeknē. Tika saņemta atzinība – otrā vieta un 20 reihsmarkas kabatā.

Beidzās karš, sākās kolhozu laiki. 1951. gadā Polikarps apprecējās ar Staņislavu Babri un pēc cēlās uz dzīvi netālajā Babru sādžā, kur sievas vecākiem piederēja ceplis un mājas virtuvē bija ierīkota darbnīca. 1957. gadā ar Silajāņu keramikas izstādi Rīgā sākās meistara slavas gājiens ne tikai Latvijā, bet visā lielajā Padomju Savienībā un ārzemēs. 1958. gadā Ženēvā par vienu no savām krūzēm viņš saņēma 1000 rubļu prēmiju.

● Aiz Jāzepa Caica aizslēgtajam dzīvojamās mājas durvīm Jurīšos palika mūsu akcijas vērtīgākais atradums – Polikarpa Čerņavska mātes pūra lāde. Pēc tās muzeja darbinieki atgriezīsies ar visurgājēju tehniku.

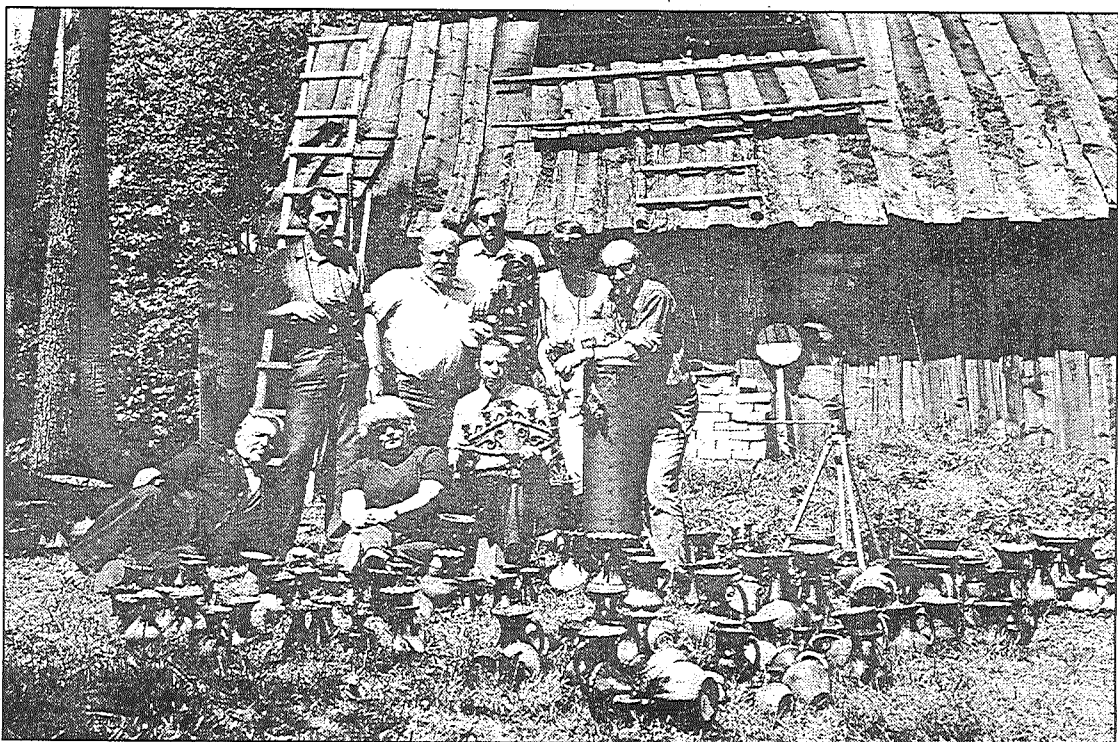
Mežacūku takas minot

Jāzeps Caics mūsu kompānijā ir vienīgais, kurš te nav svešnieks. Galu galā Polikarpa Čerņavska znotam būtu grēks aizvest mūs maldu ceļos. Pāri pļavām, pakalniem un lejiņām brienam pa nakts lietū samērcēto zāli, karojam ar odiem un uztraucamies par asinssūcējām ērcēm, kurām te būtu īsta paradīze. Virziens pareizs, noziņo Jāzeps Caics un brien tik tālāk. Kā šodien atceros pirmo reizi, kad no Preiļiem braucu pie sava nākamā sievastēva iepazīties, stāsta Jāzeps. Tikko bija nolijis, visi ceļi un takas vienos dubļos, kurpes nopērtas mālos līdz nepazīšanai. Gāju un domāju, kā nu būs, tik slavens cilvēks, vai maz mācēšu ar viņu saprasties. Čerņavskis izrādījās bezgala jauks un patikams. Mani pārsteidza vienīgi tas, ka viņš bija neliela auguma. Laikam lielā slava manās iedomās viņu bija padarījusi augumā garāku.

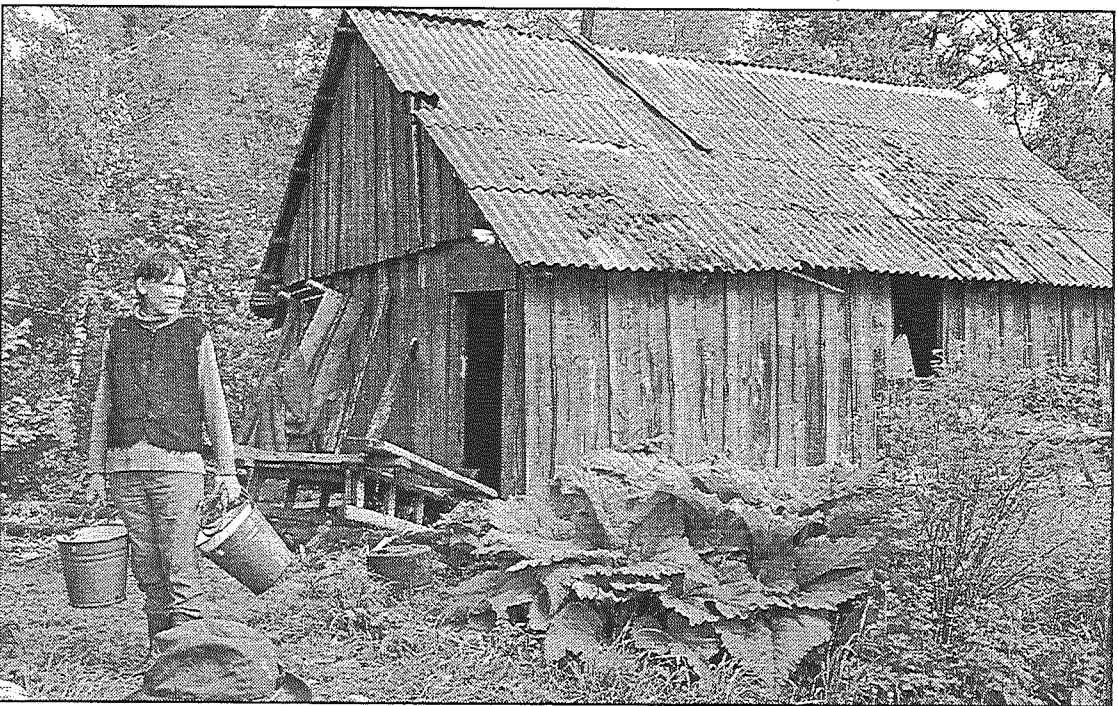
Pa mežacūku iestaigātajām takām, lecot pāri grīšļu cērpjiem, nonākam uzkalniņā, no kura pāri lejiņai redzamas mājas. Atspīd stiklotu logu ailes, pagalmā stāv motocikls. Tās ir Polikarpa Čerņavska mājas, ko viņš uzcēla kopā ar savu dzīvesbiedri Staņislavu. Tē dzīvo cilvēki. Svešinieki gan, bet līdz šim spējuši saglabāt dzīvības elpu vietā, kas meistaram bijusi vienīgais neaizmirstamais iedvesmas avots pat tad, kad viņa podnieka virpa jau griezās Preiļos, Talsu ielā 21.

Ar pilnu spaini rokā no govju slaukšanas pagalmā atgriežas tagadējā Čerņavsku mājas saimniece Irina. Viņa atpazīst Jāzepu Caicu (atceroties, kā viņš ar Vaļu precējies, pavisam sīka skuķe tad bijusi) un vairs nebrīnās par svešiniekiem, kas nomaļajās mājās reti iemaldās. Ar mašīnu piebraukt praktiski nav iespējams, bet kājām gājēji no laba prāta te nenāk. Kaimiņi? Tepat netālu viens dzīvo, audzē četrus hektārus zemeņu. Irina norāda ar roku, uz kuru pusi kaimiņš meklējams. Taču tas «netālu» var būt gan tepat aiz birtziņas, gan pāris kilometrus tālu.

Pagalms zaļu mauriņu noaudzis. Tepat šalko baltie bērzi. It kā viss tāpat, bet reizē arī nedaudz svešādi. Šķūnītis, kurā Polikarpam Čerņavskim bija podnieka ceplis,

● 1965. gadā režisors Rodrigo Rikards Silajāņos uzņēma dokumentālu filmu «Dzīvais māls». Polikarps Čerņavskis (pirmajā rindā no labās) ar uzņemšanas grupu savas mājas pagalmā. Foto no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem

● Polikarpa Čerņavska māju saimniece tagad ir Irina, jauna, bet lauku darbos jau nogurusi sievietē. Kamēr viņa šeit dzīvos, ravēs dārzus, slauks govus un čubinās raženo rabarberu krūmu, tikmēr netiks sarauta pēdējā dzīvā vēstures saite ar senajiem Silajāņiem.

izskatās nolaists. Vairs tikai cepla vieta manāma un lūka jūmtā. Ja labi piedomā un aizver acis, var saskatīt, kā keramiķis pagalma zā-

lē vienu pie otra liek tikko apdedzinātos darbus – vārauniekus, ievārijuma un pienu podus, krējuma ķerņes, medauniekus, eļļas

traukus, bļodas, šķīvjus, servīzes, svečturus, puķu podus. Ja labi piedomā...

Skumjš nobeigums. Reiz bija...

«**V**isur, kur vien acis metam – redzam keramiķu. Vadošā loma te piekritu ne Rīgai, bet gan Latgalei. Ir taisni brīnums, ka šie Latgales podnieki pratuši saglabāt mūsu sense-nās podniecības parašas,» tā par 1937. gadā Rīgā notikušo Latvijas daiļamatniecības izstādi rakstīja mākslinieks un tautas mākslas popularizētājs Jēkabs Bīne. Daudzi gudri vīri pēc tam teica ne mazāk cildinošus vārdus, slavēja silajāņniešus, neskopojoties ar dažnedažādiem epitētiem.

Tagad izrādījies, ka slavināšanas un cildināšanas vien ir bijis par maz. Vecos podniekus varam apmeklēt tikai dažādās Latgales kapsētās. Jaunie meistari apmetušies uz dzīvi pilsētās. Senās māju vietas var atpazīt pēc apsūnojušiem un ceriņu krūmos paslēptiem pamatu akmeņiem. Tē, lūk, dzīvojuši Ušpeli (mājas pārvestas uz Rēzeknes rajona «Möldedziem»), te māla brīnumus radījis Onufrijs Kondrovs (tāpat kā Polikarps Čer-

ņavskis viņš nomira 1997. gadā un abi tika apbedīti vienā dienā – 25. janvārī). Bet te vajadzēja būt mājām, kuru pagalmā stāvēja lepns vīrs un teica: «Es, Ušpeļs!...» Kur vēl Babri, Vilcāni...

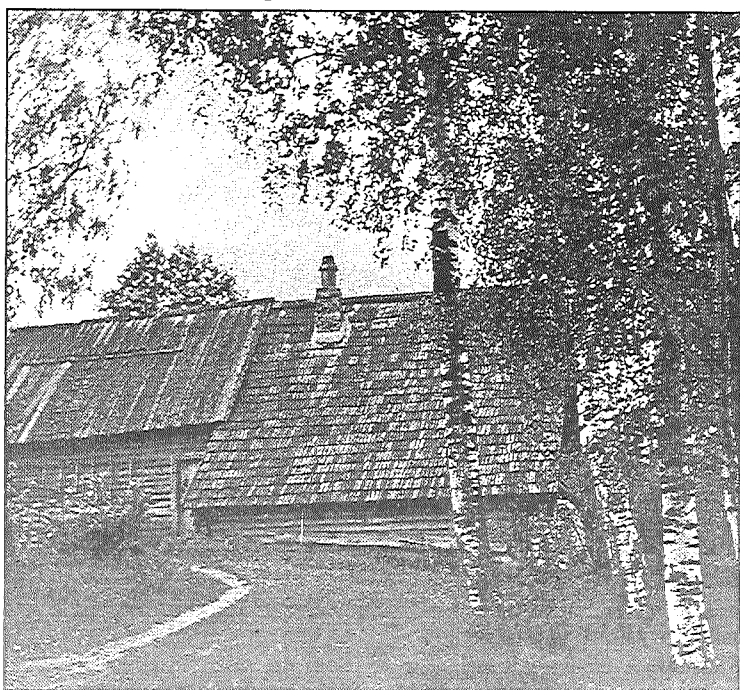
Skumjš skats un vēl skumjākas pārdomas. Īpaši tad, ja esi sasapņojies par skaisto Silajāņu brīnumzemi un kopš bērnu dienām glabājis sevī sapni to visu apskatīt, iztaustīt.

Lūk, kurp vajag vest mūsu deputātus, valdības vīrus un Kultūras ministrijas ierēdņus. Lai runātīgie tautas mākslas tradīciju šodienas kopēji velk nost lakādas kurpes un dodas meklēt Silajāņus. Mēs meklējam, bet neatradām.

Silajāņi. Reiz bija...

● Reiz bija... Bija balti bērzi, bija arī Polikarpa Vilcāna mājas un viņa keramikas ceplis. Tagad ceplis ir Ludzas muzeja īpašums, bet Silajāņiem palikušas tikai atmiņas.

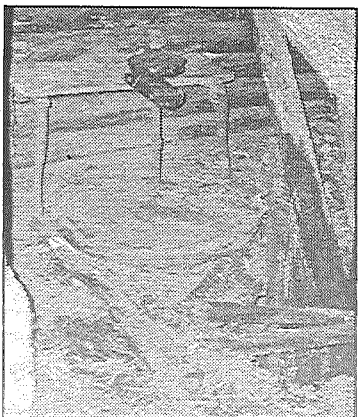
Foto no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem

6. un 7. lappusi sagatavoja L.Kirillova
Foto: M.Rukosujevs

Ceplis tika dedzināti viens pēc otra. 1972. gadā – jau 100. keramikas ceplis. Pēc pieciem gadiem Čerņavskis saņem PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes zelta medaļu, darbi tiek novērtēti ar daudziem diplomiem, tajā skaitā ar PSRS Mākslas akadēmijas goda diplomu. Jūsmīgajā atmodas laikā, kad meistars jau dzīvo Preiļos, LPSR Augstākās Padomes prezidijs piešķir Nopelniem bagātā mākslas darbinieka goda nosaukumu. Savu augstāko apbalvojumu Polikarps Čerņavskis saņēma gadu pirms nāves – 1996. gada 22. janvārī par nopelniem Latvijas labā viņš tika iecelts par Īriju Zvaigžņu ordeņa virsnieku.

Vēsturiskie materiāli, biogrāfijas klāsts nedod ne simto daļu no iespaidiem, kas iegūstami, izejot ceļus un takas pašiem. No senās Silajāņu godības palikušas tikai atmiņas. Jurišu pirtiņa gandrīz pilnībā sagrūvusi, arī vēlāk uzceltā dzīvojamā māja, lai gan aizslēgtām durvīm, stāv iebrukušu jumtu. Pēdējais to atstāja Viktors Čerņavskis, mākslinieka brālis. Tikko noziedējušiem zariem pāri pagalmam ēnu met milzīga ābele. Tik resnu stumbru, ka tikko var aptvert. Re, izturējusi vasaras un ziemas, velti šūpojusi augļus un birdinājusi tos gadiem neplautajā pagalma zālē. Tā izrādījies stiprāka par mums, cilvēkiem, laikam saknes pārāk dziļi ieaugušas mālainajā zemē un nelaiži projām.

● Ar šo no tēva paslepus gatavoto virpu Polikarps Čerņavskis veidoja savus pirmos māla darinājumus.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

VINŠ JAU ZIN...

Preiļi
Brīvības ielā 2
tāl. 5381352

DARBA LAIKS
darba dienās 9-19
sestdiena 9-16
svētdiena brīvdiena

GRANDIOZA ATKLĀŠANA!

PREZENTĀCIJAS
CENAS!

PĒRKOT KREDĪTĀ
PIRMĀ IEMAKSA
TIKAI **5%!**

AKCIJA!

LĪDZ 31. MAIJAM
PĒRKOT KREDĪTĀ **ARDO,**
TELETECH, BEKO TEHNIKU
AVANSA IEMAKSA **0%**

LIELISKA IZVĒLE!
GARANTĪJA LĪDZ 5 GADIEM!

RD
RD Electronics
VEIKALS

...**ATVĒRTS JAUNS**

NODOTS PRIVATIZĀCIJAI

PRIVATIZĀCIJAS AGENTŪRA PAZIŅO:
privatizācijai nodots šāds valstij piederošs zemesgabals:

Zemesgabala adrese	Zemesgabala platība (m ²)	Zemes kadastra numurs	Zemes īpašuma reģistrācija zemes grāmatā	Zemesgabala pirkuma tiesīgā persona	Atbildīgais speciālists, viņa tālruna numurs
"Iesalnieki", Jersikas pagasts, Preiļu rajons	55056	76520010059	Jersikas pagasta zemesgrāmatā, folijas nr.100000011114	SIA "Wentwood Developments Limited"	Sanita Migleniece 7021398

Personām prasījumi, kas attiecas uz minēto privatizējamo zemesgabalu, piesakāmi 1 (vienu) mēneša laikā no šī paziņojuma publicēšanas dienas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Ja prasījumi attiecīgajā termiņā nebūs pieteikti, tie zemesgabala privatizācijas gaitā netiks ņemti vērā. Prasījumus apliecināšie dokumenti jāiesniedz Privatizācijas aģentūrā, Rīgā, K. Valdemāra ielā 31, LV-1887. Privatizācijai nodotā zemesgabala robežu plāns publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 2002.gada 22.maijā, Nr.76(2651), ielikumums Nr.21(177).

Privatizācijas aģentūra

K.Valdemāra iela 31, Rīga, LV-1887 E-mail: lpa@mail.bkc.lv http://www.lpa.bkc.lv

A/S «LATVIJAS FINIERIS»

pērk lapu koku, skujkoku
cirsma, mežus īpašumā.

Augstas cenas, ātri un korekti norēķini.

Piedāvā forvardera
pakalpojumus.

Tāl. 9140053, 9184709,
tel.fakss 4639003.

Rīgas mācību centrs «DRMC» organizē
Preiļos pārdevēju kasieru kursus (Ls 25),
bārmeņu viesmīļu kursus (Ls 30).
Apmācības laiks 1 nedēļa.
Pirmā nodarbība 27. maijā plkst.16.30
Preiļu 1. pamatskolā (Daugavpils ielā 34).
Pieteikšanās pa tālr. 53-22084,
mob. tel. 6553951.

Firma «Preime» aicina ceļojumā ar velosipēdiem

Ālandu salas 27.06.-7.07. Ls 165,
Gotlande 15.07.-26.07. Ls 170,
Sāremā un Kihnu salas 2.08.-11.08. Ls 35,
Hījumā un Vormsi salas 15.08.-22.08. Ls 30.

Cenā ietilpst transporta izdevumi,
apdrošināšana, nakšņošana kempingos,
gida pakalpojumi, atsevišķu muzeju
apmeklēšana, daļa pārtikas izdevumu.
Sīkākas ziņas pa tālr. 22090, 6442535,
e-pasts preime@axel.lv, vai firmas birojā
Preiļos, Daugavpils ielā 31.

Apsardzes sertifikāts, apliecība ieroču iegādei.

Nodarbību sākums 27. maijā plkst. 17.00 Preiļos.
Pieteikšanās pa tālr. 9107155.

Jau
apdrošināšanas
sabiedrība

ERGO

Dāvina līdz 40%
atlaidi OCTA
apdrošināšanai.

Tiek izsniegta
apdrošināšanas uzlīme.
TIKAI Preiļos, Brīvības ielā 76
(blakus CSDD)
no 8.00 līdz 17.00 (darbdienās).
Tāl. 5307038.

SIA «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19
(Ubaglīci pie piļšētas stadiona)
izgatavo melnā granīta
pieminekļus, apmales un
melnās betona apmales.
Līvānu novada iedzīvotājiem LĪZINGS!
Tāl. 6469426, 53-41555 pēc 20.

Iepērkam jaunlopus, liellopus,
aitas, kazas, zirgus.
+ 12%, + 18%.
Formējam subsīdijas. Samaksa tūlītēja.
Tāl. 53-55658, 6514435, 53-32279.

IU «VILS G» iepērk liellopus,
teļus, cūkas, aitas dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tāl. 9199314.

SIA «Kārlis Viens» iepērk
mājlopus kautsvārā.
Samaksa tūlītēja (pie sveršanas).
Formē subsīdijas.
Tāl. 6468887, 53-48524, 53-48531.

Pārdod

govī, 5 rindu vagotāju. Tāl. 55697;
govī, teli. Tāl. 57634;
tītarieni ar mazuļiem. Tāl.54745.

Meklē darbu

Vīrietis, ir savs auto, var strādāt ar trak-
tortehniku vai citu darbu. Tāl. 6439667.

Pārdod māju Katēgrādes un Bicānu
ezera tuvumā. Zeme 5 ha. Laba
piebraukšana. Vasarnīca variantā –
garantija pret zagļiem. Cena 3000 Ls.
Tāl. 53-73547.

«B» kategorijas autovadītāju kursi
«Autoskolā Līvāni» Preiļos, Liepu ielā 2
(Tāl. 9511995, 9570135, 21072), Līvānos,
Zaļajā ielā 6-46 (Tāl. 9609226, 43505).
Skolēniem un studentiem atlaides!

Plāviņu maiznīca meklē
maizes cepējus.
Vēlams ģimenes cilvēks.
Alkohola cienītājus lūdzam neatsaukties.
Tāl. 9460831.

26. un 29. maijā pārdoš raibus, melnus, baltus, brūnus
jaunputnus (2-6 mēn.) un cāļus, brūnas diennakti vecas šķiro-
tas visticas, broilerus, Pekinas piļītes, pelēkus un baltus
zoslēnus, gaiļus (vai maina), barību. Līvānos 7.00, Jaunaglonā
7.10, Aglonā 7.25, Aglonas st. 7.40, Kastīrē 7.55, Anspokos
8.10, Preiļos 8.25, Aizkalnē 9.00, Ārdavā 9.15, Pelēcos 9.30,
Arendolē 9.45, Rimicānos 10.00, Upmalā 10.15, Vanagos 10.35,
Rožupē 10.45, Starēs 11.00, Upeniekos 11.15, Jersikā 11.25,
Līvānos 11.40, Švirkstos 12.20, Rudzātos 12.35, Priekuljos
12.50, L.Anspokos 13.00, Smelteros 13.10, Polkoronā 13.25,
Galēnos 13.35, Stabulniekos 13.50, Pieniņos 14.05, Riebiņos
14.20, L.Pupājos 14.40, Sutros 14.55. Tāl. 21270, 1-9186065.

Trešdien, 29. maijā pārdoš vistas, piļītes, raibus, dien-
nakti vecus cāļus, šķirotus brūnus cāļus, broilerus, paau-
gušos cāļus un cāļu barību. Ārdavā 7.50, Aglonā 8.00,
Jaunaglonā 8.20, st.Aglona 8.30, Baškos pie autobusu
pieturas 8.40, Kastīrē 8.50, Preiļos 9.00, Riebiņos 10.00,
Stabulniekos 10.20, Galēnos 10.30, Sījukalnā 10.40, Polko-
ronā 11.10, Pieniņos 11.30, Smelteros 11.50, L.Anspokos
12.00, Priekuljos 12.10, Rudzātos 12.30, Lūzeniekos 12.40,
Turkos 13.00, Līvānos 13.10, Rožupē pie pasta 13.40, Vana-
gos 14.00, Upmalā 14.20, Rimicānos 14.30, L.Klapparos
14.45, Piļīškās 15.00, Pelēcos 15.10., Nidermuižā 15.20.
Mob. tel. 9421131, 6361210.

SIA «KRISTA»

pērk cirsma, īpašumus.

Slēdz ilgtermiņa līgumus mežu
apsaimniekošanai.

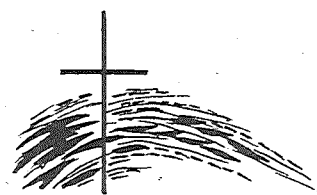
Tāl. 9506186, 9185081, 9404266.

Veic meža inventarizāciju un
plānošanu. Tāl. 9188345.

FSC zaļā sertifikāta iegūšana.
Tāl. Rīgā 7228835, tālr./fakss 9426524.

SDS AUTO piedāvā

✓ Plašā izvēle ārzemju a/m lietotas rezerves daļas: AUDI,
VW, BMW, Ford, Opel, Mercedes, Volvo, Saab, franču un
japāņu markas a/m, kā arī mikroautobusu rezerves daļas.
✓ Lietotu a/m rezerves daļu pasūtīšana no Vācijas.
✓ Jaunu rezerves daļu pārdošana uz vietas (loti plaša
izvēle).
✓ A/m tirdzniecība un maiņa (var būt pēc avārijas).
✓ Vieglo a/m un busiņu pasūtīšana un piegāde no Vāci-
jas (arī no Interneta).
✓ PERK ārzemju markas a/m un busiņus, var būt pēc avāri-
jas vai citiem defektiem, nesistas a/m zem turgu cenas.
Tūlītēja samaksa, mūsu transports.
Madona, Saules iela 54b, tel. 48-60534,
48-60536, 9239706.

Mūsu sāpes, mūsu glāstus,
Mūsu atvadas paņēmj. Līdz.
Savu siltumu, dzīves stāstu
Atstāj, lai dzīvo mums līdz.
Izsakām līdzjūtību Venerandai Bicānei,
no VĪRA uz mūsu atvadoties.
Mājas kaimiņi

Garu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji,
Lai nu viegli zemes mātē
Pārklāj smilšu paladziņu.
Sāpju un šķiršanās brīdī mūsu patiesa
līdzjūtība Aleksandram Aleksejevam,
MĀMIŅU zemes klēpi guldot.
Preiļu elektrisko tīklu rajona
kolektīvs